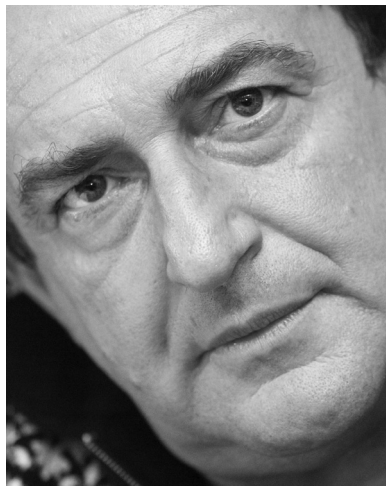

„Idővel minden múlttá szelídül”

LAIK ESZTER

beszélgetése TURCZI ISTVÁNnal

Az a költőnk, írónk és irodalomszervezőnk, akinek saját életműve mellett legalább olyan jelentős főszerkesztői-mentori tevékenysége: folyóirata és kiadója, a Parnasszus rengeteg fiatal költőt indított már útnak. TURCZI ISTVÁN regénnyel, verseskötettel, sőt egy tőle szokatlan műfajjal is jelentkezett az elmúlt bő év során, mert még a bezártság is meghozta a gyümölcsét alkotói mindennapjaiban.

– *Hogyan telt a nyarad, István? Ritkán nézem a Facebookot, de az alapján úgy látom, nagyon aktívan töltötted az elmúlt hónapokat. Sokat utaztál, és még új fordításban is megjelentél. Számodra melyek voltak a nyár legemlékezetesebb pillanatai?*

– Az már bizonyos, hogy 2020 nem fog rákerülni az emberiség emlékezetének aranybetűs lapjaira, így aztán az idei nyár első igazán megörökítésre méltó pillanata az volt, amikor kiszabadultunk a bezártságból. Jöttek az íróársak, barátok, kiülhettünk a kávézók teraszára, és elkezdhattuk végre szervezni régi életünk függőben maradt restanciáit. Én július elején már teljes gőzzel dolgoztam: előbb a készülő új hangoskönyvem stúdiófelvételeit csináltuk meg Csöre Gábor, Epres Attila és Zámbori Soma színművész baráttal, majd négy napos kreatív írás szemináriumot tartottam az

akkor még kihalt PIM épületében húsznál is több résztvevővel. Július közepétől a családi örömök következtek; meghívást kaptunk Dávid fiam holland élettársának szüleitől a Comói-tó partjára egy közös családi nyaralásra. És odafelé Triesztben, visszafelé Ljubljánában időztünk még egy-egy napot. Augusztus azért marad emlékezetes, mert megjelent az első verseskötetem szerbül a belgrádi Alma Kiadónál, és augusztus 18-án megtartottuk az idén 25 éves Parnasszus költészeti folyóirat jubileumi programsorozatának nyitóestjét a Tokaji Írotábor keretében.

– *Ha visszapörgetjük az időt 25 évvel korábbra, milyen várakozásokkal, célokkal vágtál bele ebbe a folyóiratba, és hogy látod most, megvalósultak-e ezek az álmaid, netán túl is szárnyaltad őket?*

– Amikor 1995 tavaszán, a kereskedelmi televíziók feltűnésekor véget ért az akkor már három éve műsoron lévő Parnasszus irodalmi vetélkedőm, tudtam, hogy ez a név, ez a védjegy nem tűnhet el a süllyesztőben. Eszembe jutott Vas István baráti biztatása 1991 nyaráról, aki többször elmondta, hogy alkatomnál fogva alkalmasnak tart egy olyan tisztán költészeti folyóirat elindítására, amit már „Pilinszkyék is szerettek volna, csak nem volt bennük elég szívósság”. A vetélkedő csendes kimúlása után szinte azonnal hozzáláttam a szervezkedéshez, és 1995. október 10-én az Írószövetségben bemutattuk az első lapszámot. A fényképek tanúsága szerint ott volt szinte az egész magyar költészet, még a lépcsőkön is álltak. A korszak vezető költői közül olyan sokan álltak mellém nyilvános megnyilatkozásaikban, és persze az írásaikkal, hogy már nem lehetett visszanyomni a fogkrémet a tubusba, teljes szívvel csinálni kellett, amibe belefogtunk. És ne felejtjük el, hogy öt évvel voltunk a rendszerváltás után: forrt a művészeti-irodalmi élet, új lapok, műhelyek születtek, csúcson volt a könyvkiadás, szinte minden sarkon történt valami fontos vagy érdekes. Annak megítélése, hogy a Parnasszus 25 év alatt betöltötte-e a hivatását, nem az én tisztem, ezt majd eldöntik az irodalomtörténészek és az utókor. De annyit mondhatok, hogy a sok vesződség és lemondás ellenére egyetlen percét sem bántam meg, hiszen a szemem előtt, a kezem alatt nőtt fel és vált költővé legalább két nemzedéknyi fiatal. És ha semmi mást nem

hozunk létre, „csak” szervezünk több száz irodalmi estet, elvisszük a költészetet az ország legrejtettebb zugaiba, és elindítjuk a lappal párhuzamosan a könyvkiadót, már akkor is megérte volna.

– *Itt van egy tisztán költészeti folyóirat, amely átvészelt kulturális földrengéseket, irodalompolitikai korszakváltásokat, és töretlenül tovább él az ethosza. Mit nyújt a Parnasszus a szerzőknek és olvasóknak, amitől megingások nélkül fenn tudott maradni?*

– Sokszor sok helyütt elmondtam már, miben tekinthető esetleg egyedinek a Parnasszus, és melyek azok a szerkesztési-szakmai elvek, újítások, amelyek kimutathatóan erősítették a folyóirat fennmaradását, illetve kánonba kerülését. Ezért most csak röviden, pontokba szedve: 1. A Parnasszus sort nyitott, akkor is, azóta is ez az egyetlen „tisztán” költészeti lap, ami azt jelenti a gyakorlatban, hogy csak elsőközlésű vers, versfordítás kap helyet benne, és minden olyan esszé-tanulmány, ami költészetesztétikai-líratörténeti érdekű. Széppróza, dráma, könyvrecenzió nincs a palettán. 2. Már az induláskor arra törekedtünk, hogy ne irányzatos lapot csináljunk, azaz a szerzőink köre, a bekerülő művek karaktere ne a szerkesztők ízlésvilágát tükrözze, hanem a mindenkori magyar líra állapotát, tendenciáit és érzékenységét. Ilyen értelemben a Parnasszus „összköltészeti” folyóirat. 3. Az indulás óta minden egyes lapszámot élő bemutatókon viszünk el a közönséghez. A fővároson kívül is rendszeresek a vidéki és határon túli bemutatók. Ide tartozó sajátosság, hogy minden estünkre hívunk zenész- és színészvendégeket, ezáltal bevonjuk a társművészeteket is. 4. Amióta úgy tizenkét éve elkezdtük a Centrum–Redivivus–Átjárás nagyrovatok szerinti lapszámstruktúrát, folyamatosan nő a folyóirat iránti szakmai és közönség érdeklődés. Az volt a célunk, hogy egy-egy általunk fontosnak gondolt, még befejezetlen (Centrum), vagy már lezárt (Redivivus, újraolvasó) lírai életmű részletesebb bemutatásával erősítsük a kortárs, illetve kortárs klasszikus alkotók (el)ismertségét. 5. A Nagyvilág folyóirat megszűnésével erős hiány keletkezett a világirodalom hazai folyóiratokban való jelenlétét illetően. 2017 óta a Parnasszus Lyrá Mundi – Élő világköltészet címen minden évben egy teljes számot szentel az egyszemélyes fordítói műhelyekben születő kitűnő vers-

fordításoknak, bemutató esszéknek. 6. A Parnasszus Könyvek kiadó 2001-ben indult el ugyanazzal a „filozófiával”, mint a folyóirat. Azóta mintegy 150 kötetet adtunk ki, verseskötetet, versfordításokat, a költészetről szóló esszé- és tanulmányköteteket. Ez tovább erősítette szerzőink és olvasóink bizalmát.

– *Lehet, hogy ez a 25 év is közrejátszik abban, hogy legutóbbi versesköteted, a Szeresd a vándort amolyan elbeszélőbb jellegű, visszatekintő kötet lett? Nemcsak a versekben felvonuló régi barátokra és közös történeteitekre gondolkodok, de az olyan novellisztikus darabokra, mint a Jedlik Ányos életének mozzanatait megidéző nagy vers, a Kazinczy-napló, a Mese a hun Attiláról, vagy a Téreytől kapott újsághír nyomán megszülető költemény...*

– Idővel minden múlttá szelídül, nyilván ez is belejátszott. De azt alkotóként újra és újra el kell mondani, hogy az író nem ezt vagy azt ír, hanem csak ír, azután ez vagy az lesz belőle. Jó esetben. A *Szeresd a vándort* című kötet úgy állt össze, hogy keveredett benne az ösztön és a tudatosság. A kötetből kimaradt verseim töltötték ki/be az első részt, ez tudatos volt, és azok a prózaszerűen hömpölygő „hosszúversek”, amelyeket már évek óta dédelgettem magamban, hogy megírom, adták ki a könyv második részét. Lehetett volna belőlük novella vagy regény is, mégsem lett, mert így állt kézre. Egyébként a beszélgetés elején említett, készülő hetven perces hangoskönyv ezt a négy prózai verset foglalja magába, *Kezdet és vég – Történetek versben* címmel.

– *Számomra a költészeted egyik legizgalmasabb vetülete, hogy a régmúlt és a jelen szétválaszthatatlan a legtöbb művedben. Vagyis a múlt nem múlt el, hanem megragadható itt, a pillanatban. Ez a Deodatust olvasva is eszembe jutott: Deodatus történetében végső soron megbújik a te családörténeted is tatai őseid által. Minek a hatására fordult a figyelmed e felé az ősi helyszín és történelmi szereplő felé?*

– Igyekszem önmérsékletet gyakorolni, mert a legfontosabb könyvemről három napig tudnék beszélni, ha volna, aki meghallgat. A Deodatus-történet először egy V. István korabeli gesztában tűnik fel a 13. század második felében, amelyet Ákos mester írt,

budai prépost, a királyi kancellária vezetője. A történetet átvette a Képes Krónika is, ezt olvasgatva bukkantam rá 1997-ben, és tatai születésű lévén rögtön tudtam, ezzel nekem még komolyan dolgom lesz. A Krónika gyönyörű leírásából az derül ki, hogy a Géza fejedelem hívására magyar földre érkezett idegen nemzetségek közül elsőnek az apuliai Szent Szeverin grófja, a tudós-tanár Deodatus jött az országba. Megalapította a tatai monostort, és Szent Adalbert mellett Istvánt ő tartotta a keresztvíz alá. A király ezért őt később, mint keresztapát, tatának nevezte. Beceneve fennmaradt, először a monostort, majd a várost nevezték így. Etimológiailag is visszavezethető: Deodatus, Dotis, Totis, Tata. A modernkori történetírás rámutatott, hogy ez a történet, amelyet a későbbi krónikák is mind átvettek, merő fikció: Deodatus a valóságban soha nem élt. De abban a valóságban, amelyet a regénnyel én teremtettem, ő hús-vér ember volt, teli vágyakkal és szenvedéssel. Deodatus nemcsak egy város, hanem az egész magyar nemzet történelmének, a keresztény államnak a szimbóluma lett. Ebben a könyvben én az ő ürügyén a történelmet alkotó emlékezet működésmódját és szervezőelvet próbáltam szépirodalmi eszközökkel megragadni.

– *Vilcsék Béla a rólad szóló monográfiában épp a Deodatus kapcsán írja, hogy eljutottál benne az emberi és költői önazonosság egy magasabb fokú megnyilvánulásához. Ez azt jelenti, hogy az idő múlásával távolabbról, lényegesen nagyobb összefüggésekben szemléled magad és a világot is?*

– Vilcsék Béla rögtön észrevette, és ezért hálás vagyok neki, hogy ez a könyv írói pályám alakulástörténetének egyik kulcsműve, amelyben a régi irodalmi hagyományok újraírása és a hagyományrétegek ironikus felfüggesztése éppúgy tetten érhető, mint a műfaji határátlépés. A *Deodatus* egyszerre „epizált líra” és „költői próza”, ahogy ő fogalmaz: „a szólamsoros sorképző szabadvers formai követelményeinek megfelelő próza” született. Én ezt így nem látom át, de belül hallom, ahogy a különböző hangulatokba ágyazott gondolatfutamok önkéntelenül is, vagy ösztönösen ritmizálódnak, és önsúlyuktól hullámszanak tovább. A *Deodatus* kapcsán a legfontosabb mégis az, hogy a különböző műfajú valós és fiktív,

kronológiai rendben egymáshoz rendelt szövegek az ő olvasatában koherens történetté szerveződnek. Ő egy több műfajú, heterogén, egyszerre dokumentatív és önreflexív szövegtárnak tétélezi a művet, amelyben a múlt nemcsak megőrződött, hanem meg is alkotódott. Ebben az új archívumban egyszerre történik és formálódik a történelem. És itt a lényeg: mert a történetírás legalább annyira fikciós, mint faktuális műfaj, hiszen a történelmi múlt nem egy stabil, teljesen átlátható egész, hanem töredékes, konstrukciókon alapul, és ezáltal manipulációs lehetőségeknek van kitéve.

– *Akárcsak az életrajz. Az nem merült fel benned, hogy család-történetet írsz? Akár versekben, akár prózában. Merthogy a személyes életesemények rendre felvillannak a műveidben, de ezzel együtt rejtőzködő alkatnak tűnsz.*

– Minden munkám egy családtörténet része; bárkiről írok, mindig az élményekre-émlékekre szabdalt, és felporciózott önmagamról, illetve magamon átszűrve az általam megismert, és hozzám valamilyen módon kapcsolódó emberekről, sorsokról adok számot. Ha ezt most egyetlen nagy könyvbe gyúrnám össze, elveszne a keresés és rátalálás izgalma, kibogozódnának annak a rejtvénynek a szálai, amik összetartják és egymásra rétegzik egy közép-európai ember világlátásának, szépségeszményének és érzékenységének eredőit. Vegye csak a fáradságot, akit érdekel, és kezdje el összerakni a puzzle-t, ami nem más, mint a megismerés-megértés-elfogadás elemien emberi szentháromsága.

– *A Szeresd a vándort verseit olvasva jóleső tapasztalat volt, hogy a vissza-visszatérő elégikusság mellett azért a humorod is nagyon a helyén van. Egyik kedvencem az „Odavagyok magányért” sor, amelyet mottóként is használsz, vagy a fotográfus Eifert Jánosnak szóló versben a „pixelek közt cinkos, aki néma”. A fanyar szójátékaidban és képeidben olykor a Petri- vagy Tandoriféle kíméletlen, pontos, epés irónia köszön vissza. Jól érzem, hogy közel áll hozzád ez a hagyomány?*

– Jóféle hagyomány mindkettő, ki az a bolond, aki el akarna határolódni tőlük? És őszintén örülök, ha a verseimben egyre gyakrabban felbukkanó elégikus hangvétel mellett valaki felfede-

zi a humort vagy az iróniát. Az irónia felbujtója a keserűség, és a mögötte meghúzódó világszemlélet szerintem a mai kor egyik alapérzése, akár bevalljuk, akár leplezzük. Én amúgy alkatilag kedvelem a keserű ízeket, gyümölcsben, italban, csókban, miért volna ez másképp az írásaimban?

– *Miközben cseppet sem vagy keserű, sőt: a műveidben a keserűség lehetőségét hordozó témákon is átsüt valami derű. Kabdebó Lóránt a rólad szóló kötete címében is ezt írja: „Turczy István művének tragikus derűje.” A legújabb versek számomra azt sugallták, hogy még az élet végességében is van valami felemelő, ha más nem, a közös emberi vonás...*

– Minden alkotó embernek, így az írónak is, azt a legnehezebb elfogadnia, hogy például az irodalom története nem vele kezdődött, és nem az ő munkásságával ér véget. Az még csak hagyján, hogy utánunk is feljön a nap, de hogy utánunk is jönnek költők, művészek, akik ugyanolyan sikeresek és ismertek, vagy, uram bocsá, még sikeresebbek lehetnek, mint mi, abba belegondolni is szörnyűség. Legalábbis annak, aki nem lát ki a saját egójából, meg nem értett zseniként éli végig a saját kis életét, és ha nem emelik pajzsra, nem kap meg egy díjat, amiről úgy gondolja, hogy neki kijár, máris úgy érzi, nincs a teremtésben vesztés, csak ő. Saját fizikai és szellemi korlátaink felismerése az én felfogásom szerint csak egy belső távlatot teremtő derű, a gondolkodás és szabadság derűje révén lehetséges.

– *Ezt a végső soron optimista végkicsengést érezni a Marokkóban a beteg párnája alá mindig tesznek tört című regényedben is. Ennek fiatal főhőse, Azrael is útra kel bizonyos értelemben, és egy kafkai kastélyban, azaz realista szinten egy wellness-szállóban találja magát, ahol nyári munkára jelentkezik. Számomra az ő fejlődéstörténetének legfontosabb tanulsága, hogy a neve jelentése, az „Isten megsegít” akkor léphet működésbe, ha viselője felvállalja a konfrontációt a tőle idegennel, akár ellenséggel is. Mondhatjuk, hogy a bátorság regénye ez?*

– Minden regény a bátorság regénye. Ha másért nem, hát azért, mert megírták. Azrael, ez a kamaszkorból épp csak kinőtt fiatalember a regényben a felnőtté válás, az önállósulás első lépéseit teszi,

amikor egyetem előtti nyári szünetben munkát vállal a Kővár nevű kastélyszállóban. Ő az ártatlanság, a naiv gyermekség, a beavatásra váró tisztaság jelképe. Ahogy a héber neve is mondja: „akit az Isten megsegít”. De ne feledjük: az Azrael név a muszlim és iszlám teológiában a halál angyalaként szerepel. Az ő világról való felfogását a bizalom tartja egyben. Most tanulja az emberi kapcsolatokat, és ez a világtól elzárt mikrokörnyezet, ahová érkezik, tökéletes laboratórium egy lélektani helyzetkép vagy diagnózis felállításához. Ő egyfajta kísérleti alany, mert hiába naiv és a végtelenségig tiszta ember, a múltja árnyakkal és veszteségekkel terhelt, ma úgy mondanánk: traumatizált. Egyetlen nyár sorsalakító tapasztalatai sűrűsödnek ebben a „pokoli paradicsomban” össze, és az a tétje, hogy nem lehet tudni, melyik tulajdonsága, a beavatásra vagy a megrontásra váró tisztaság diadalmaskodik. Azrael alakja számomra legalább annyira szimbolikus, mint amennyire önironikus. Amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan távozik ebből a számára idegen közegből, mert egy reménytelibbet keres, de hogy mit talál, és mivé válik ezáltal, az még megírásra vár.

– *A regény egy korábbi kiadásáról, a Minden kezdetről már beszélgettünk egy interjúban. Akkor – némiképp talányosan – azt mondtad, „Azrael története és szimbolikája ezzel a regénnyel csak elkezdődött. Hiszen még vár rá (és rám) a végső, nagy, elrendelt feladat”. Közelebb kerültek a hősséddel az eltelt években ehhez a bizonyos feladathoz? Tervezed, hogy továbbírod Azrael sorsát?*

– A terveimről csak azután szeretek beszélni, ha már megvalósultak. Jegyzeteim már vannak, nem is kevés, és ha lesz még egy hosszabb karantén, bizonyosan el is kezdem a megírását. Komolyra fordítva a szót, Azrael sorsa az én sorsom is, vagyis nem igen kerülhetem el, hogy visszatérjek azokra az elvarratlan érzelmi szálakra és gondolati motívumokra, amelyek ennek a fiúnak, „akit Isten is csodálkozásra teremtett”, a történetét alakítják. És külön öröm számomra, hogy a Scolar Kiadó jóvoltából végre a szélesebb közönség is megismerheti ezt.

– *Ha már az új kiadásokról beszélünk: az utóbbi években nagyon impozáns, igényes kivitelű könyveket készítesz a műveidből a Scolar. A Deodatus esetében egyenesen művészi könyvtárgy szüle-*

tett. *Mintha megtaláltad volna a helyed, és az újra kiadott szövegek is új kontextusba kerültek volna ezzel a sorozattal. Számodra is új jelentésrétegekkel gazdagodtak a régebbi művek?*

– Itt jóval többről van szó, mint pusztán újrakiadásokról. A *Deodatus* eredetileg 2001-ben látott napvilágot Tata város önkormányzata jóvoltából, és soha nem került könyvesbolti forgalomba, a nagyközönség nem ismerhette, miközben egyre-másra születtek a róla szóló elemzések, hosszabb tanulmányok. A Scholar Kiadó 2019-es megjelenésű kiadása könyvészetileg első kiadás, valóban gyönyörű kivitelben, keménytáblával, védőborítóval, amihez Lévai Ádám grafikus barátom új illusztrációk egész sorát készíttette. Friss hír, hogy a kiadóm értesített: a könyv elfogyott, nyomdába került a második kiadása. Ez különösen jó érzés, mert négy év alatt ez a második könyvem (az *Üresség*), amely két kiadást ért meg.

– *Talán nem lövöm le a poént, mert már hirdeti is a kiadó a könyvet, de olyan műfajjal rukkolsz elő a napokban, amivel még sosem: mesekönyvvel. Hogy jutott eszedbe áttevezni a gyerekirodalom vizeire?*

– Az idei „rendhagyó” Ünnepi Könyvhéten a *Marokkó...* mellett kézbe vehetik az olvasók első meseregényem is, címe: *Robin Hód kalandjai*. A keletkezéstörténetéről annyit, hogy tavaly év elején halt meg az édesanyám, és a rákövetkező hónapok süket és béna ürességét egyetlen módon voltam képes megtörni: egy gyerekeknek szóló kedves, vidám, felhőtlen történet megírásával. Meseterápiával gyógyítottam a saját kétségbeesésemet és tehetetlenségemet. Egy hónapig tanulmányoztam a hódok életét, szokásait és természetét, mindent elolvastam, amihez hozzájutottam, azután megalkottam a kis Robin, a bátrak bátra alakját, köréje építettem egy egész családot, és az ő önfelelt, nevetésre ingerlő kalandjaikban vezettem le a bennem felgyülemlett belső feszültséget. Kiadóm az első perctől partner volt hozzá, és Horváth Ildit, az egyik legjobb hazai illusztrátort kérte fel a rajzok elkészítéséhez. Itt tartunk most, és ha minden úgy lesz, ahogy ebben az évben nem szokott, akkor szeptember 19-én kettős könyvbemutatót ünnepelhetek.

– *Egy valamit viszont hiányolok, és ezzel biztosan nemcsak én vagyok így: rég látott napvilágot műfordításköteted. Utoljára talán a zseniális Isaac Bashevis Singer-regény, A Moszkát család jelent meg sok éve kongeniális fordításodban. Nemrég az Irodalmi Jelenben jött az ausztrál költészetet bemutató sorozatod, ami óriási sikert aratott. Egyszóval, a fordításaid lelkes olvasói nevében kérdezem: mire számíthatunk legközelebb tőled?*

– A műfordítás számomra azt jelenti, hogy létezik még egy légzőnyílás, amelyen át időről időre friss levegőt szippanthatok be. Írói pályám integráns része, nem is tudnám különválasztani a primér alkotói tevékenységtől. Kiadóm, a Scholar, jövő tavaszra tervezi ausztrál, finn, izraeli és skót versfordításaim legjavának megjelentetését egy kötetben, az igen aktuálisnak mondható *Utazás törölve* címmel. És ha már szóba került, illik megemlítenem: Böszörményi Zoltán Babérkoszorú-díjas író társam és barátom, nem mellékesen az Irodalmi Jelen kiadó tulajdonosa, szóban felvetette annak lehetőségét, hogy *A Moszkát család* című, több mint hétszáz oldalas Singer-nagyregényt egy évtized után az IJ Könyvek 2021-ben megjelentetné. Ha a részletekben is megegyezünk, álllok elébe, ez a csodálatos munka, fordítói főművem úgyis fájóan hiányzik a hazai könyvkínálatból.

– *Ha már szóba jöttek az ausztrálok, muszáj felidézni az emléket, amikor annak idején egy nap „berobbantál” a Széphalom Könyvműhely ajtaján, egy kolléganőm és jómagam ültünk az irodában, és hihetetlen lelkesedéssel, azzal a turczis energikus-sággal mesélted boldogan, hogyan hozott össze a sors egy ausztrál költőnővel, aki biztatott, hogy foglalkozz ezzel a kultúrával. Nem tudnék nálad „nemzetközibb” magyar költőt említeni, aki jobb kapocs lenne a világ és Magyarország között. Volt mostanában olyan élményed a világszíntéren, ami hasonló lelkesedéssel tölt el, mint annak idején az ausztrálok?*

– Mostanában nem nagyon tudok mit kezdeni a sokasodó dicséretekkel, és ilyenkor azt szoktam mondani: A dolgozó méhet szolgálom! Az utolsó nagyobb utazásom tavaly év vége felé történt, amikor Kelet-Indiában a Bengáli-öböl partvidékén jártam a Költők Világkongresszusa rendezvényein és felolvasóest-

jein. Az öt kontinens mintegy háromezer költőjét a tagjai közt tudó világszervezet egyik alelnökeként sikerült meggyőzőnöm a nagyszámú vezetőséget, hogy legközelebb Budapesten tartsuk a kongresszust, hogy a saját szemükkel lássák: Magyarország költészeti nagyhatalom! Idén ez a várva várt esemény az ismert okok miatt természetesen elmarad, de bízom benne, hogy jövőre, 2021. szeptember 20–25. között vendégül láthatjuk költőtársainkat Chilétől Kanadáig, Malajziától Marokkóig. Azt hiszem, magától értetődik, miért vagyok lelkes, és miért lehet fontos mindannyiunknak, hogy ötven országból érkezzenek hozzánk művészek, akik nyitottak a magyar kultúra értékeire.

– *Végezetül talán egy furcsának ható kérdés. Vilcsék Béla hosszan boncolgatja monográfiájában a Turczi-közelítések sokféleségét. Kabdebó Lóránt, Tarján Tamás, Kulcsár-Szabó Ernő, Szepes Erika, Zsávolya Zoltán és még sok más irodalomkritikus értékelései nyomán a recepcióban felbukkan veled kapcsolatban a késő modernitás és posztmodernitás fogalomköre, az avantgárd, a klasszikus történetmesélő hagyomány, mágikus realizmus, szimbolizmus, Weöres és Esterházy, a műfajok közöttiség, a felvilágosodás kori hagyomány, kultúrák dialógusa – vagyis beskatulyázhatatlan életművel van dolgunk. Te magad mely megállapításokat érzed a legtalálóbbnak az eddigi életműveddel kapcsolatban?*

– Sokkal többet tudok a költészetről, mint a saját költészetemről. Persze mindent elolvasok, amit rólam írnak. A jókat is, az igazakat is, de soha semmiben nem befolyásolták az írói módszereimet, a témaválasztásaimat, különösen nem a világszemléletemet. Megtisztel, ha mások gondolnak valamit arról, amit írok és képviselek, próbálok értelmezni megállapításaik mögöttesét, de meg kell mondanom, többet ér számomra egy pontos és hűbe vágó szövegelemzés, mint egy odavetett dicséret. Az irodalmi szövegek következetes és sokszor kíméletlen lemeztelenítése azért fontos igazán, mert a szövegeim én vagyok, ily módon a lényeg és a maradandó ítéseim által való felmutatása közelebb visz önmagamhoz, ahhoz az egyénhez, aki minden külsőség, szerepjáték és alakoskodás ellenére, én vagyok.